

29. februar 2020

Forsvaret: Så enkelt, så vanskelig

Regjeringens Langtidsplan for forsvaret (LTP) kan ventes 3. april. Sikkert blir det mange sider tekst om mange aktverdige mål, men egentlig er det bare to spørsmål som teller.

I forsvarssjefens fagmilitære råd (FMR, oktober 2019) er problemstillingen tydelig forklart. Den reiser to hovedspørsmål som fortrenger alle andre sider ved saken til et forsvarspolitisk lavere nivå:

For det første: Er det regjeringens vurdering at landet har behov for et realistisk om enn minimalt førstelinjeforsvar for håndtering av mulig militært press, trusler og operasjoner mot oss? På et lavere konfliktnivå håndtering med egne styrker, på et høyere i rammen av NATO.

For det andre: Dersom behovet for et førstelinjeforsvar legges til grunn, når og hvordan foreslås det realisert budsjettmessig?

Så enkel er problemstillingen, men løsningen er ikke enkel. To hovedalternativer for budsjettutviklingen:

I. Forlengelse av gjeldende LTP: FMR foreslår for dette alternativet en årlig budsjettøkning på 3 mrd. kr. i fire år, deretter konstant budsjettnivå. Dette vil finansiere istandsetting av den eksisterende strukturen (med mindre forsterkninger) til realistisk kampklar stand når det gjelder materiell og beholdninger. Ettersom deler av dagens personellmangler har mer enn fire års utdannelsestid vil full operativ kapasitet for den eksisterende strukturen ikke realiseres på fire år, men man vil være godt på vei.

Problemet med dette alternativet er at det ikke innebærer nevneverdig styrkelse (utvidelse) av den nåværende strukturen, som både regjeringen og forsvarssjefen har fastslått å være utilstrekkelig for dagens sikkerhetspolitiske utfordringer.

Nasjonalt førstelinjeforsvar i FMRs forstand oppgis. Dersom det velges en budsjettbane med *mindre* enn 3 mrd. kr. årlig økning og/eller ikke omgående iverksettes rekruttering for kritiske personellkategorier, forskyves også istandsettingen av nåværende struktur til kampklar stand ut over fireårsperioden.

II. Iverksettelse av oppbyggingen av forsvaret til et minimalt førstelinjeforsvar:

Oppbyggingen av nye avdelinger med materiell i Hæren og anskaffelse av fartøyer, fly og helikoptre må påbegynnes snarest i fireårsperioden, med prioritet for tiltak som først gir styrket operativ evne for å møte de aktuelle sikkerhetspolitiske utfordringene. Iverksettelse vil kreve budsjettøkninger ut over 3 mrd. kr. årlig i fireårsperioden, men på grunn av lange iverksettingstider for mange av tiltakene vil de største budsjettøkningene kreves etter fireårsperioden. Dette medfører behov for et politisk omforent rammebudsjett for anskaffelser og økning av driftsbudsjetter gjennom perioden 2021-2024, og minst et par år videre. (Et opplegg for ansvarsløs sløsing ville være å iverksette anskaffelser som det ikke er politisk sikret driftsmidler for.)

FMRs strukturalternativer A, B og C vil rimeligvis gi støtte for prioritering og konkretisering av tiltak med tilhørende budsjetttrammer. Det er vanskelig å se hvordan det arbeidet kan gjennomføres uten et bredt samarbeid mellom partiene og departementet/forsvaret. Danskene klarer det; vi må kunne klare det også. Vårt lands strategiske utfordringer er ikke mindre enn Danmarks.

5